

MANIFEST PER UNA NOVA LLEI D'AUTONOMIA I ATENCIÓ A LA DEPENDÈNCIA

Una realitat que exigeix canvis

La Llei d'Autonomia i Atenció a la Dependència (LAPAD), aprovada l'any 2006 amb ampli consens, va nàixer amb una clara vocació social. No obstant això, des dels seus inicis va arrossegar una falta de finançament que ha limitat seriosament el seu abast. Amb el pas del temps, i especialment en moments de crisi econòmica, es va alentir el seu desenvolupament i es van reduir els recursos destinats a garantir els drets que reconeixia.

No va ser fins l'any 2020 quan, gràcies a la pressió social i sindical, es van impulsar mesures urgents per a alleujar la situació: reduir llistes d'espera i reactivar prestacions paralitzades. Malgrat això, el sistema segueix lluny de complir amb el promés.

Hui, l'aportació de l'Estat continua per davall dels acords inicialment, i les comunitats autònomes tampoc han aconseguit respondre plenament a les necessitats existents. A això se suma una dada preocupant: la despesa en cures a Espanya segueix molt per davall de la mitjana europea.

Aquesta situació no és només una qüestió de xifres, sinó de drets. Sense un finançament adequat, moltes persones en situació de dependència segueixen sense rebre l'atenció que necessiten. Per això, avançar cap a un model que destine almenys un 2 % del PIB a aquest àmbit ha de convertir-se en una prioritat col·lectiva.

Al País Valencià, com en el conjunt de l'Estat, persisteixen greus dèficits estructurals que dificulten l'accés efectiu al sistema d'atenció a la dependència. La reducció de la llista d'espera avança a un ritme clarament insuficient, mantenint-se en l'actualitat en xifres inacceptables, amb més de 250.000 persones en l'àmbit estatal pendents d'atenció. Aquesta realitat evidencia una vulneració sostinguda de drets.

A més, s'observa un creixement preocupant de les prestacions econòmiques davant dels serveis. En l'últim any, dues de cada tres noves persones protegides ho han sigut mitjançant prestacions econòmiques per a cures en l'entorn familiar, la qual cosa reflexa no sols una insuficiència de recursos públics, sinó també una transferència de responsabilitat cap a les famílies.

A aquesta situació se suma l'incompliment generalitzat dels terminis legals. La valoració del grau de dependència supera habitualment els sis mesos, excedint àmpliament els 180 dies establits per la Llei, amb retards especialment greus en determinats territoris.

Així mateix, s'està produint un increment de la prestació econòmica vinculada al

servei, que en la pràctica implica un “doble copagament” per a les famílies, obligades a assumir tant el cost del servei com una aportació addicional. Aquest model genera un clar risc d'exclusió per a les rendes mitjanes i baixes, que troben cada vegada majors dificultats per a accedir a una atenció adequada.

El sistema presenta, a més, una excessiva dependència de les prestacions econòmiques, la qual cosa desvirtua el seu objectiu original de garantir serveis professionals de qualitat. Aquesta tendència reforça desigualtats i limita la capacitat d'elecció real de les persones en situació de dependència.

En matèria de copagament, persisteix una preocupant falta de transparència per part de les comunitats autònomes, que no publiquen de manera clara les dades sobre l'aportació econòmica exigida a les persones beneficiàries. El copagament continua sent excessivament elevat, arribant en alguns casos fins al 90 % del cost dels serveis, i sense l'existència de criteris comuns que garantisquen l'equitat territorial.

Finalment, els serveis de dependència segueixen clarament infrafinançats i limitats, sense garantir un nombre suficient d'hores d'atenció. En molts casos, aquestes prestacions es redueixen a 10 i 15 hores mensuals, una intensitat clarament insuficient per a previndre situacions de major dependència.

És imprescindible avançar cap a un model de cures professionalitzat que deixi de recaure majoritàriament en les famílies. El predomini de prestacions econòmiques està traslladant la responsabilitat pública a l'àmbit privat. Aquesta situació té un fort impacte de gènere, ja que són principalment les dones les qui assumeixen aquestes cures en condicions de sobrecàrrega i sense reconeixement. Això perpetua desigualtats i limita les seues oportunitats laborals i econòmiques. La professionalització millora la qualitat de l'atenció i constitueix una qüestió de justícia social. Un sistema basat en serveis públics garanteix equitat, control de qualitat i llibertat d'elecció. Per això, les cures han d'entendre's com un dret públic i no com una obligació familiar.

Cap a un model més humà i centrat en les persones

La proposta de reforma de la llei obri una oportunitat important per a millorar el sistema. Planteja un enfocament en el qual les persones estiguen realment en el centre, reconeixent la seua dignitat, la seua autonomia i la seua capacitat de decidir sobre la seua pròpia vida.

Entre els aspectes més rellevants que haurien de consolidar-se destaquen:

- Garantir el respecte a la voluntat i a l'autonomia personal en totes les decisions relacionades amb les cures.
- Reforçar el paper dels ajuntaments, dotant-los de recursos suficients per a

gestionar adequadament l'atenció domiciliària.

- Impulsar models comunitaris de cures, afavorint entorns on les persones puguen donar-se suport mútuament, ja siga en habitatges compartits, projectes col·laboratius o entorns rurals pròxims.
- Ampliar el reconeixement de les cures més enllà de l'àmbit estrictament familiar, incloent-hi persones de l'entorn pròxim.
- Adaptar els serveis, com l'ajuda a domicili, a les necessitats reals i preferències dels qui els reben, permetent formes d'organització més flexibles.
- Eliminar barreres administratives que dificulten l'accés a prestacions, com ara incompatibilitats o retards injustificats.
- Reconéixer la teleassistència com un dret accessible per a totes les persones que la necessiten.
- Facilitar l'accés a productes de suport que afavorisquen l'autonomia personal.
- Garantir que els qui treballen en aquest àmbit ho facen amb les màximes garanties ètiques i legals.

Un compromís col·lectiu imprescindible

La reforma de la Llei suposa un pas endavant, però encara és necessari enriquir-la amb les aportacions de les organitzacions socials que treballen dia a dia en aquest àmbit.

Per això, fem una crida a la societat civil perquè defense un sistema de cures digne, accessible i de qualitat. És fonamental que aquest debat se situe en el centre de l'agenda pública.

Així mateix, instem als representants polítics que donen suport a aquesta reforma, entenent que millorar l'atenció a la dependència no és només una qüestió tècnica, sinó un compromís amb la justícia social i la dignitat de les persones. Garantir els recursos necessaris per a la seua aplicació efectiva serà clau perquè aquest avanç no es quede en una declaració d'intencions.

El País Valencià: una realitat a canviar

La situació del sistema d'atenció a la dependència al País Valencià reflecteix amb especial crueta les limitacions estructurals del model actual. Segons dades de l'IMSERSO a data 31 de març de 2026, al País Valencià s'han registrat 239.221 sol·licituds de

reconeixement de la dependència, la qual cosa suposa el 4,41 % de la població total i arriba al 34,57 % de la població potencialment dependent.

Aquestes xifres evidencien la magnitud de la demanda i la pressió que suporta el sistema, però també posen de manifest la seua incapacitat per a donar una resposta àgil i eficaç. L'acumulació d'expedients, els retards en la valoració i la insuficiència de recursos continuen sent problemes estructurals que afecten directament milers de persones i les seues famílies.

Especialment greu resulta l'impacte humà d'aquestes demores. De començament d'any ençà, segons dades de l'IMSERSO, 384 persones han mort al País Valencià sense haver obtingut resolució a la seua sol·licitud de dependència. Aquesta dada no sols reflecteix una fallada administrativa, sinó una vulneració directa de drets fonamentals, que converteix l'espera en una situació de desprotecció inacceptable.

Aquesta realitat exigeix una resposta urgent per part de les administracions públiques. És imprescindible reforçar els recursos humans i materials, agilitzar els procediments i garantir el compliment dels terminis legals. Així mateix, s'ha de prioritzar l'atenció efectiva davant de la mera gestió burocràtica, situant les persones en el centre del sistema.

Transformar el model d'atenció a la dependència al País Valencià no és només una qüestió de millora administrativa, sinó un compromís ètic amb la dignitat, l'equitat i la justícia social.

València, 5 de maig de 2026